

CONTRIBUȚII NUMISMATICE LA ISTORIA BUCUREȘTIULUI

Adrian Popescu

Datorită faptului că publicarea descoperirilor izolate de monede medievale și moderne, în general și din București în special, nu s-a aflat decât cu rare excepții în atenția specialiștilor, considerăm util să punem în valoare datele furnizate de câteva monede aflate întâmplător în două puncte de interes arheologic: satul medieval Bârzești¹ și mănăstirea Mihai Vodă. Cu toate că numărul lor este redus sperăm că publicarea altor piese care au fost descoperite în cursul cercetărilor arheologice efectuate în punctele mai sus menționate să contribuie la îmbogățirea informațiilor referitoare la speciile monetare care au circulat de-a lungul timpului pe teritoriul Bucureștiului medieval cât și al satelor din jurul său. Acest lucru este cu atât mai necesar cu cât nu toate tipurile de monede aflate pe piață intrau în componența tezaurilor și nici nu erau menționate în diversele categorii de izvoare scrise care s-au bucurat de o atenție sporită din partea cercetătorilor.

Cea mai veche piesă din cele patru aflate într-o colecție particulară este un dinar maghiar (nr. 1) descoperit întâmplător în cursul anilor '80 pe suprafața necropolei satului medieval Bârzești, fiind depus inițial ca obol funerar² într-un mormânt. Moneda se încadrează cronologic în seria celor peste 30 de exemplare otomane, transilvănene, maghiare și poloneze găsite în cursul cercetărilor și din păcate doar amintite.³ Următoarele trei piese au fost descoperite în două morminte situate în profilul nordic al căii de rulare la cca. 3 m distanță de zidul nordic al bisericii, în dreptul naosului, cu prilejul translării acesteia în 1985. Cei doi dinari maghiari (nr. 2-3) au fost găsiți în mâna dreaptă a unui schelet care avea antebrațele ridicate spre clavicule, poziția îndreptându-ne să credem că defunctul aparținea sectei bogomililor.⁴ Monedele sunt emisiuni din anii 1546 și 1552, prima ieșită dinmonetăria de la Kremnitz (Kremnica) iar cea de a doua poartă sigla atelierului monetar din Hermannstadt (Sibiu). Aceasta din urmă oferă un *terminus post quem*

¹ Panait I. Panait, A. Ștefănescu, CAB, 4, 1992, p. 147 – 161, idem, MCA Ploiești, II, 1993, p. 531 – 537.

² D. V. Rosetti, St.Com.Pitești, 3, 1971, p. 187 – 193.

³ Panait I. Panait, CAB, 4, 1992, p. 155, idem, MCA Ploiești, II, 1993, p. 533.

⁴ Gh. Cantacuzino, SCIV, 4, 1963, 2, p. 375 – 379, 381 – 383; Panait I. Panait, CAB, 2, 1965, p. 197; F. Mîrțu, St.Com.Pitești, 2, 1969, p.219 - 229.

pentru înhumare, cel mai devreme în anul 1552, constituind un reper cronologic important pentru funcționarea pe acest loc a unui cimitir în a doua jumătate a secolului al XVI-lea. Dacă a fost așa este posibil că biserica ridicată de către Mihai Viteazul în anii 1589 – 1591⁵ să fi fost precedată de un lăcaș de cult căruia i-ar aparține cimitirul din care făcea parte și mormântul menționat mai sus. O altă posibilitate este cea a efectuării acestei înhumări cândva după terminarea construcției și sfințirea ei, dinarii maghiari de acest tip menținându-se în circulație mai multă vreme după data emiterii. Această ultimă ipoteză nu este sigură datorită stadiului de conservare foarte bun al monedei cu nr. 3 din catalog, piesa fiind aproape de starea în care a ieșit din monetărie, lucru care ne obligă să presupunem că nu a apucat să circule prea mult înainte de a fi depusă ca obol funerar. Dinarii sunt monede de valoare mică ceea ce le asigură o viteză de circulație ridicată, uzura producându-se ca urmare într-o perioadă de timp scurtă. Răspunsul la problema existenței unui cimitir, cel puțin, dacă nu cumva și a unui lăcaș de cult pe locul mănăstirii Mihai Vodă, l-ar putea oferi observațiile făcute cu prilejul translării monumentului.⁶

Moneda cu care încheiem modesta noastră contribuție la istoria Bucureștilor este o piesă în valoare de trei creișari, găsită într-un alt mormânt ce aparținea necropolei din jurul bisericii mănăstirii, situat la cca. 3–4 m spre vest, în același profil rezultat în urma săpăturii efectuate pentru turnarea căii de rulare. Acest exemplar bătut în anul 1826 în cursul domniei împăratului Austriei, Francisc I, era o monedă frecvent întâlnită în circulație în Bucureștiul celui de-al doilea sfert al secolului al XIX-lea. Datorită uzurii stanței utilizate pentru baterea aversului cât și a faptului că piesa a fost perforată în locul unde se afla sigla distinctivă, nu am putut stabili cu exactitate monetăria dar aceasta ar putea fi una din cele existente la Viena, Kremnitz sau Karlsburg (Alba Iulia) unde piesele de trei creișari au fost monetizate în anul 1826.⁷

În final prezentăm catalogul monedelor:

BÂRZEȘTI

Ungaria: Matei Corvin

1. AR ↑ 0,36 g; 15,1 mm; perforată în două locuri.

Huszar, nr. 722, Kremnitz, anii 1489–1490.

MĂNĂSTIREA MIHAI VODĂ

Ungaria: Ferdinand I

2. AR ↓ 0,23 g; 15,2 mm; perforată.

Huszar, nr. 935, Kremnitz, anul 1546.

3. AR → 0,40 g; 15,6 mm.

Resch, p. 5, nr. 16, Hermannstadt, anul 1552.

Austria: Francisc I

4. AR ↑ 1,35 g, 19,4 mm; perforată.

ÖM, p. 320, Viena, Kremnitz sau Karlsburg, anul 1826.

Numismatic contributions at the history of Bucharest

– abstract –

The author presents four silver coins struck in Hungary and Austria, found in the cemeteries of the medieval village Bârzești in nowadays Bucharest (no. 1) and in other two graves which were situated on the northern side of Mihai Vodă church (nos. 2-4).

⁵ N. Stoicescu, *Repertoriul bibliografic al monumentelor feudale din București*, București, 1961, p. 230.

⁶ Vasilica Sandu, *București*, 12, 1997, p. 40, nota 29.

⁷ ÖM, p. 320.